

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dvx Spiritvalis

Puente, Luis de la

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.Xiii.

Cap. V. De propria cognitione ex miserijs, quæ tum à peccato originis; tum ab alijs actualibus nobis eueniunt: & ex nihilo, quod ex nobis ad bona opera habemus: & quod ex his ascenditur ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48784](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48784)

incipiendo à cognitione miseriarum, quæ
in decursu vitæ nobis eueniunt, ab ipsa nati-
uitate vsque ad mortem, ijs præmissis, quæ in
prima parte Meditationum sunt posita.

CAPVT V.

DE PROPRIA COGNITIO-
ne ex miserijs, quæ tum à peccato
Originis, tum ab alijs actualibus no-
bis eueniunt; & ex nihilo, quod ex
nobis ad bona opera habemus: &
quod ex his ascenditur
ad cognitionem
Dei.

QVONIAM propria co-
gnitio obtinetur legendo
& meditando librum pro-
pria conscientia, ac vitæ
nostræ, redigenda sunt in
ordinem, quæ in eo sunt
scripta: perpendendo & ru-
minando tria præcipuè genera characterum,
seu sententiarum, quarum sacri libri prolixam
faciunt mentionem.

QVAEDAM enim sunt sententiæ scriptæ
manu primi nostri parentis Adami, per gene-
rationem scilicet carnis: alias tu ipse scripsisti,
ac ve-

SPIRI-
NTE

ac verò scribis quotidie propria manu, addens
sponte tua miseras voluntarias supra natu-
rales & hæreditarias: alias scripsit ipse Deus,
scribitque quotidie, ac verò scribet, ut tunc
promeritis pœnis afficiat, iuxta illud quod
ei dixit Job: *a scribas contra me amara iudicia*
& consumere me vis peccatis adolescentie mea.
Sicut enim tu in hoc libro culpas, & peccata
scribis, ita Deus scribit pœnas. Et ex utroque
simul discis cognitionem Dei, quoad severi-
tatem iustitiæ eius, & profunditatem iudicio-
rum, aliorumque diuinorum attributorum
affinium: & progrediens, peruenies ad cog-
nitionem rerum, quas Deus scribit in eodem li-
bro, ad reparandas tuas miseras, teque ipsam
suis misericordijs implendum.

Ut hæc omnia exactius intelligas, adhibe
re quoque licebit speculum siue librum alium
præter eum, in quo continetur diuina scri-
ptura, speculum videlicet, in quo videas, quæ
cæteris hominibus quotidie eueniunt. eorum
enim miseriæ clarius tuas patefaciunt. Nam
(ut S. Gregorius ait) amor proprijs excæcat
oculos animæ in rebus proprijs, ut turpe, quod
amat pulchrum esse iudicet: quod idem, si
videt in alio, melius aduertit eius fœditatem.
Sicut David proprium peccatum agnouit in
alio, quod Nathan propheta illi propone-
bat, dicens: *b peccaui Domino.* Necessè tamen
est, considerationem hanc esse profundam
humilem, dolentem, & cum applicatione ad
reparandum malum, quod deprehendes; alio-
quin

a. Job 13. 26.

Hom 4. in
Ezech.

b 2. Reg 12. 13

quoniam comparaberis (vt ait S. iacobus Aposto-
lino) consideranti vultum natiuitatis suae in sp-
ritu: considerauit enim se, & abiit: & statim
oblatus est, qualis fuerit.

§. I.

De peccato originis eiusque vulne-
ribus.

INCHOANDO itaque à primis libri cha-
racteribus quos propria manu depinxit
Adamus terrenus in ipso puncto tuæ con-
ceptionis, deprehendes (sicut dixit David) a Psal. 50. 7.
quod in iniquitatibus fueris conceptus: & in
peccatis te conceperit mater tua. licet enim in
solo peccato originis fueris conceptus: eo ip-
so tamen plurima accepisti vulnera, quae ini-
ta sunt innumerabilium peccatorum. Hæc
vulnera (vt ait Beda) sunt quatuor, ignorantia
scilicet, malitia, debilitas, & concupiscentia;
quibus quatuor præcipuæ animæ facultates affi-
ciuntur. Nam intellectus repletus fuit igno-
rantis & tenebris. Natus enim es absque fidei
lumine; naturali etiam obscurato, sine prudē-
tia, sine scientia, sine cognitione veritatum,
subiectus mille erroribus, illusionibus, ac de-
ceptionibus. Voluntas accepit etiam vulnus
malitiæ, ob defectum charitatis, peruersæ in-
clinationis ad seipsam, vt legem diuinam ni-
hili faceret. eodem tendit concupiscibilis, ac-
cepto vulnere concupiscentiarum, & cupidi-
tati, quibus quærit quæ delectabilia sunt huius
vitæ

SPIRITUS
SANCTUS

Gen. 8. 21.

vitæ, quæ per sensus aditum habent: de quibus propterea ait Scriptura, quod *sensus & cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia, & natiuitate sua*, & pro omnium miseriarum coronide accedit vulnus infirmitatis seu debilitatis, ad quodcumq; bonum præstandum: quod vulnus inflictum est facultati irascibili, quæ esto sit audax & animosa, prosequendum quod carnem delectat; est tamen pusillanimis ac debilissima ad ei contradicendum, & obediendum spiritui. Ingredere igitur te ipsum consideratione, & incipe legere ac meditari quatuor has miserias; & quæ earum pars tibi contigerit: vt sic humiliter nec tibi aliquid tribuas, vt qui procedas à corrupta radice, adeoq; infectus ab ea proferis, cum periculis perpetuæ damnationis, nisi diuina misericordiâ tuam intercipiat miseriam. c *Radix tua* ait ipse Deus per Ezech. *generatio tua de terra Chanaan, pater tuus Amorrhæus & mater tua Cethæa & quando nata es in die ortus tui, non est præfusus vmbilicus tuus, nec vena tui nutrimenti fuit alligata, & aqua non es lota in salutem, nec sale soluta, nec inuoluta pannis, nec pepercit super te, aut misertus est tui oculus, vt faceret tibi vnguentum de his, in refrigerium scilicet tui: sed proiecisti es super faciem terræ in abiectiōe, & periculo animæ tuæ transiens autem ego per te, vidi te conculcari in sanguine tuo, & dixi tibi: vnde dixi, inquam, tibi: in sanguine tuo viue. O si recte scires te ipsum in hoc speculo intueri,*

Ezech. 16. 3

vt co-

cognoscere, quid sis ex tua natiuitate; &
 quid fuerit Deus tibi. Si enim radicem tuam
 aspicias, procedis à terra Chanaan, qui fuit à
 patre suo Noe maledictus. Natus enim fuisti
 in peccato originis, maledicto subiectus, quod
 inde nobis prouenit. Pater tuus fuit Amor-
 thæus quod significat rebellem, seu amarum:
 es enim filius Adami, qui superbe quærens di-
 gnitatem & excellentiam, cecidit in amaritu-
 dinem culpæ, mortisque, quam sua superbia
 meruerat. Mater tua est *Cethæa*, quod in-
 terpretatur stulta, aut quæ alios stultos facit.
 es enim filius Eux, quæ passa est, se à serpente
 seduci, existimans se futuram sicut Deum: quæ
 malitiam suis quoque filiis communicauit,
 sicut Adam amaritudinem. *Qualis enim Adā*

D. Hierō &
 & Lyfa. ibi

1. Cor. 15.
 48.

terrenus, tales & terreni.
 Ab his parentibus natus es filius iræ, pec-
 catorum sanguine maculatus, & multis mis-
 eris infectus: ut in tota natura non sit aqua sa-
 lutis, potens lauare illam culpā; nec sapientiæ
 sal sufficiat ad subueniendū tuæ tantæ igno-
 rantie: nec panni virtutum, quibus tua nuditas
 & malitia contegatur; nec est, qui ruptas tuo-
 rum appetituum venas alliget, ne sanguis erūpat
 cupiditatum: nec est, qui abiectiōem tuam e-
 rigat, teque animet, ut tot misérias euadas. o-
 mnes enim creaturæ te abiectam relinquunt
 in terra; corde adhærent ē rebus terrenis; in-
 becillum, & absque virtute, ut possis te ab eis
 extricare. Sic itaque constituto quid aliud ti-
 bi sperandū erat, nisi æterna dānatio: aut certē
 dic

SPIRI-
 NTE

Luc. 10. 30.

dic mihi quid infelix ille homo sperabat poterat, qui e descendens ab Ierusalem in Iericho incidit in latrones, qui dispolauerunt eum, & in multis partibus vulnerarunt, & sanguinem ex vulneribus fundens in eam animi detractionem venit, vt semiviuus, aut semimortuus relinqueretur. & supra hac omnia illud accessit mali, vt a sacerdotibus & leuitis, qui illud viderunt & transuerunt, desertus fuerit, & absque vilo remedio relictus, sine vilo dolo mortuus fuisset, nisi pius Samaritanus accessisset, & curam eius gessisset. Tu autem es ille infelix, qui dum in voluntate Adami peccasti, manus infernalium latronum incidisti, quibus iustitia & sanctitate spoliatum vulnerarunt, & facultates quatuor praedictis vulneribus sauciarunt, semique viuum reliquerunt. Quia nihil aliud in te viuum remansit nisi scintilla rationis ac liberi arbitrij, adeo tamen debilitati, vt neque ipsum possit se sanae, & reparare vitam, nec sit vlla Creatura, ad eam reparationem sufficiens. Quid ergo stulte superbis, sicut mater tua Eua? o superbe, quae quæris famam & honorem, sicut pater tuus Adamus? o miser, cur te non abijeis, cum tot in te cernas miseras, tot vulnera, tot pericula, & exiguum eorum remedium.

SE D postquam quis ipse sis cognoueris, & animo deijciaris, & aspectu rei adeo abiecti stomachumq; mouentis affligaris: eleua oculos ad videndum, quid sit Deus, & qualem exhibuerit erga te, in misero illo statu iactes

Tunc

nunc enim magnus ille misericordiarum Pa-
 ter, pericula tua & miseras videns, commi-
 seratione tui permotus dixit tibi: *viue, dixit,*
equam, viue. Et quoniam ipse dicere est fa-
 cere, simul restituit tibi vitam gratiæ, magnaq;
 præstitit auxilia, vt culpæ tuæ reliquias ab-
 ergeret. Aqua salutis te lauit in Baptismo,
 mundans à peccato originis, infudit sapientiæ
 celestis saltem cum lumine fidei, quæ tuam ex-
 mitte ignorantiam; induit te vestimento cha-
 ritatis aduersus malitiã dedit tibi supernatu-
 rales virtutes, quibus tuarum cupiditatum ve-
 ruptæ, ligarentur, deiectæque tuæ vires e-
 rigerentur: certum etiã præbens pignus, quod
 ex parte sua sit subsidia præbiturus suæ gratiæ,
 ad consequendam vitam æternam. Pius enim
 Samaritanus, non solum alligat vulnera;
 sed etiam infundens vinum & oleum suorum
 sacramentorum, restituit sanitatem; teq; col-
 locat in hospitio Ecclesiæ suæ, alium tibi assi-
 mans patrem, & aliam Matrem, non terrenos
 sed coelestes, qui curam tui gerant: multosq;
 ministros suos constituit, qui te iuvent, vt per-
 te sanitati restituaris. Laudet te, Deus meus
 Angeli & creature omnes benedicant, ob tot
 beneficia in adeo indignum collata: nouerim
 me, & quid sim ab origine meæ carnis, vt me
 humiliem: nouerim & te, & quod à te accepti
 in spiritali regeneratione, vt resumam spiri-
 tum ad tibi constanter seruiendum, donec cõ-
 lequar coronam gloriæ. Amen.

SPIRI-
TE

§. 2.

De peccatis actualibus alijsq; miserijs.

POSTQVAM legeris, medita tusque ho-
ris characteres in te scriptos, tum à ter-
reno Adamo; tum à cœlesti, ad repa-
dum; quæ ille destruxerat, poteris aggregare
quæ tu ipse propria tua manu scripsisti, ali-
tate tua utens, ad innumera actualia peccata
admittenda, per totû vitæ tuæ progressum
eû modum, quo id faciebat S. ille Rex, qui
dicebat: *a recogitabo tibi oēs annos meos in
maritudine anima mea*: his verbis significat
hanc cogitationē debere esse profundam, ut
scrutetur secretissima quæq; per omnes
& exercitia totius vitæ, cum dolore carere
in ipsius Dei conspectu: ut maiorem tibi ad-
rat pudorem, & inde ascendas ad cogniti-
eius Domini, qui tam diu te sustinuit.

INCIPE igitur recogitare omnia peccata
quæ à quatuor prædictis vulneribus à culpa
riginis inflictis, processerunt: Et inuenies
esse peccata ignorantia, in aduerterentia, &
obliuionis, ut nec numerare ea sufficiat, nisi
lumen habeas ad ea cognoscenda; nisi ut
Dauide dicere possis: *b delicta iuuentutis meae
& ignorantias meas ne memineris: c & ad-
cultis meis munda me*. Quomodo ergo enu-
rabis peccata passionū, quæ fluxerūt ex vul-
rib, effreniū cupiditatū? & ea, quæ ex infirmitate

a Isa. 38. 15.

b Psal. 24. 7.

c Psal. 18. 13.

ate admisisti, ob timiditatem & pusillanimitatem
tua? & quis numerus erit peccatorum malitia,
q̄ prava tua voluntatis inclinatio p̄duxit? Hec
n. est d̄ sanguisuga, cuius ait Sap. duas esse filias
dicentes, affer, affer. Hæc. n. bestiola duo habet
ora, quæ Sap. appellat filias: alterum in capi-
te, alterum in cauda: quibus carnem arripiens,
fugit sanguinem tanta aviditate, vt videatur nu-
quam satura futura. Ita ait S. Bernard. voluntas
propria, originis culpa sauciata, duas habet
vehementes inclinationes, alteram superio-
rem, ad honores & excellentias; alteram infe-
riorem, ad delicias seu voluptates: & utraq; est
insatiabilis: quia nec animus vnquam vanitati-
bus satiatur, nec voluptatibus caro: quas vt as-
sequantur, eisque fruuntur, sugunt & hauriunt
innumera peccata, quibus cruentant & macu-
lant animam: quia semper dicunt: affer, affer.

NA M̄ admissa vna vanitate & voluptate,
altera mox appetit; & statim atq; vni culpæ cõ-
sentit, pro altera suspirat; & post minorem, cõ-
cupiscit maiorem; & sic vsque ad supremam:
ad quod facit continuato tempore, die ac no-
cte. Statim enim atque homo euigilat a som-
no, illa quoque euigilat, aperitque ora sua, ap-
petens escam & sanguinem suum sugens. Statim atq;
videt honorem aut voluptatem, illis adhærescit,
& affectione arripit, cupiens sibi sugere: imò
etiam bona opera arripit, vt aliquid vanita-
tis, sensualitatis, aut interesse, sue utilitatis
sugat. Quibus ita eam maculat, vt omnes tales

d̄ Prov. 30, 15

Iansen in
eum locum,
in declamat
ecce nos reli-
quimus arri-
nia.

PIRI
NTE

et iustitia tanquam pannus menstruata sunt e Isa. 64. 6

Kk 2 & sto-

& stomachum moueat vel ipse eorum affectus.

2. ET vt semel concludam; si ad fundum ventris velis propriæ cognitionis existimare debet te eo esse insatiabile maledicta huius sanguinis sitim, cum vtraque sua filia: tantumque sanguinis peccatorum, quem vtroque ore haurire conatur, vt, nisi diuina misericordia ea clauderet potentia sua, maledicta illa inclinatio te deduceret eoque abiceret, vt omnia peccata, quæ in mundo fiunt, admitteres. & quotquot vides in hominibus, & audiisti aut legisti in liberis, in cricis ac prophanis. Et cum tu adeo sis debilis vt solis viribus ruis nec has filias macerare que ora hæc claudere possis: tibi ipsi attrahere potes omnia peccata, quæ posses admittere quò altius in humilitate funderis; & sustinere omnes poenas, quæ propter illa peccata constituta, siue temporales siue æternas, extirpare potes te esse promeritum: vt magis Dei amore eiusque iustitia proficias. Quod pertingere posses, ingredi que in abyssum diuinæ sapientiæ, & in profunditatem occultorum eius iudiciorum, intelligeres peccata, quæ Deus in te nouit, siue quæ hæctenus admittisti siue quæ admitteres, si manum ille sua à te retraheret: & in quæ fortè incidēs, permittere id ipso in poenam tuæ superbiæ & negligentia & hæc consideratio altius te fundat in cognitione tui ipsius, vt studeas, magis te coniungere Deo, a quo vides te omnino dependere.

Qvò verò clarius adhuc aliquid horum

perpicias, statui ponere tibi oculos quendam
 librum, quem ostendit Angelus Zachariæ pro-
 pheta, tanquam magnam membranā, quæ per
 aerem volabat: & *longitudo eius erat viginti* Zach. s. 1.
cubitorum, & latitudo eius decem cubitorum:
 cuius titulus & argumentum erat. *Hac est ma-*
ledictio, qua egreditur super faciem omnis ter-
ra: quia omnis fur sicut ibi scriptum est, iudi-
cabitur. & omnis iurans ex hoc similiter iudi-
cabitur: Ego educam, ait Dominus exercituum
ad in lucem: & veniet ad domum furis, & ad
omnem iurantis in nomine meo mendaciter, &
omniabitur in medio domus eius, & consu-
met eam, & ligna eius & lapides eius. O si
 magni consilij angelus oculos tibi aperiret, ut
 in huius libri scripturam legeres & intelligeres,
 sciret eius longitudinem & latitudinem, & titulu
 huius inscriptionem, & modum, quo descendit
 de celo: locum, ad quem tendit, & in quo mo-
 ratur: & stragem, quam ibi facit: Non enim est
 aliud hoc volumen, quam distincta notitia, quā
 Deus habet eorum peccatorum, quæ homines
 describunt in libris suarum conscientiarum: &
 suppliciorum, quæ propter illa merentur, ut
 eos iudicet tempore suo, & cuique infligat pœ-
 nam, culpæ eius proportionatam: & in illo li-
 bro designata & constituta est pars pœnæ, quæ
 continget.

ELEV A igitur oculos mentis ad legendum
 quod in eo libro continetur: & inuenies hor-
 rendas quatuor miseras culparum & pœna-
 rum.

PIRI
 NTE

Gen. 31. 7.
Apo. 2. 10.

Prima miseria est, quod peccata sint innumera, ideo enim libri latitudo erat decem cubitorum, denario illo numero significans, iuxta scripturæ sacræ consuetudinem, innumeram multitudinem. Quamuis enim propheta solum dicat, scripta ibi esse furta & perjury, quia illa tunc magis in usu erant: per illa tamen duo vitia, quorum alterum est recta contra proximum, alterum contra Deum, intelliguntur cætera peccata cogitationis, verbi, & operis: quia Deus non obliuiscitur scribere in libro suæ memoriæ aliquid eorum, quæ tuis in libro tuæ conscientiæ: simul verò cum ipsa culpa scripta & notata est poena, quæ tibi inferetur, nisi poenitentiam egeris.

2. HÆC miseria crescit multum, accedente secunda, duratione scilicet continua & perpetua, quam poenæ illæ ex seipsis habent. Propterea enim liber ille duplo plures cubitos habet in longitudine, quàm in latitudine, ut significetur, quod ibi scriptum est, æternum duraturum: nisi Deus, ob nostram poenitentiam, illud deleuerit, quæ in sola ipsius misericordia fundatur. Peccatum enim, quod semel admisisti, quantum est ex parte tua, esset æternum, & gratiæ vita, quam semel amittis, æternam esset amissa: quia non habes facultatem ad illam reparandam. Sicut violentas tibi manus occidens, occidere te potes: te autem resuscitare non potes. Et propterea poena, in mortali peccato decedentis, est æterna: quia eius culpa semper durabit in inferno, vbi nõ est locus poenitentiae.

ET quamvis hæc duo mala aded sunt gra-
tia additur tamen illis tertia miseria, certi-
do videlicet & velocitas, qua veniunt, quæ
exprimitur per volatum: volumen enim
erat volans, magno scilicet impetu. Nihil
enim est in mundo certius, facilius, ac
velocius, quam labi hominem in peccata,
demittere DEVM de cælo ei debitas pœ-
nas.

QVOD verò dicis de strage quã adferunt?
nam etsi mala illa volent, non tamen citò
transeunt, sed in illa infelici anima commo-
ratur, quasi ex instituto: & sicut peccatum
semel admissum instar pestis, inficit omnes
potentias, & omnes destruit virtutes: sic à
Deo constitutum supplicium destruit postea
animam & corpus horrendis in flicis crucia-
tibus.

Et propterea non est sine mysterio, vt quod
translatio vulgata vocat volumen; alia, quam
sequitur S. Chrysostomus vocet *faciem volan-
tem*: ad significandam atrocitatem, infalli-
bilitatem, & festinationem horum supplicio-
rum & pœnarum. Quod si me interroges,
quibus personis hæc minæ dicantur? Titu-
lus voluminis ad id respondet: *hæc est
maledictio, quæ egredietur super faciem om-
nis terra.* Omnes enim ei subijciuntur, &
omnes comprehendit, cadetque super om-
nes, nisi diuina misericordia eam prohibeat.

3.
4.
Hom. 35. 19
& 27. ad pop
Theodoret.
& Pater
Graci.

PIRI
TE

Ingrede itaque & miser, intra templum & contentè lege ac meditare, quicquid liber hactenùtinet, priusquam Deus in die nouissimo illum in lucem proferat. Aspice illam partem, quæ iam prodijt in peccatis, quæ hactenus admittisti, & in pœnis hactenus tibi influctis: & stans illam aliam, quæ iâ imminet: & attende, quod liber & falx diuinæ iustitiæ venit volans, & fortè prope est, vt super te sedeat: teneatque ictum eius cum id minime cogitas: & superdem tot miserijs subiectus es, agnoice illa & humiliare.

5.

NE tamen animum omninò abijcias, poteris per hunc eundem gradum propriæ cognitionis, ascendere ad cognitionem infinitæ misericordiæ & omnipotentæ; vt eum diligas, laudes, & fideliter eidem seruias. Ipse enim est Deus, qui vtrumque maledictæ humanæ sanguisugæ os occlusit; ne totum sanguinem peccatorum, quem vehementer cupiebat, effugeret. Idem Deus est, qui ex eiusdem sanguisugæ ventre sanguinem, quem illa iam exarserat, extraxit: cum te ad veram pœnitentiam permouit. Hic Deus est, qui ostendit tibi arbrum, & falcem per aëra volantem, vt videas, legas, & contempleris, priusquàm descendat, & riatque terram, vt fugias, & ictum praueas. Hic Deus est, (ait S. Gregorius) qui ob oculos tibi ponit scripturam diuinam, significatam etiam per hoc ipsum volumen, volens eleuatum super terram: vt legens & meditans quæ in eo scripta sunt, eleues cor tuum à terrenis ad cæ-

Lib. 15. Mor.
c. 2.

na celestia; fugiasq; peccata, quæ prohibet; & evadas pœnas, quas minatur; ames verò feruicq; fideliter iudici a deo beneuolo, qui tanquã pater monet in tempore, vt te ipsum mala que tua, agnoscens remedium adhibeas. O pater misericordiarum? *nouerim me, & nouerim te.* Nouerim innumeras misèrias meas, vt me humiliem; & ex eisdem cognoscam seueram tuam iustitiam, vt te timeam; & immensam misericordiam, vt te diligam; tibiq; obediam.

§. 3.

De mensura peccatorum vnus cuiusque.

SED adhuc superest multo amplius, in quo possis profundius descendere in cognitione tuorum peccatorũ, si verè desideres cognoscere te ipsum. Nam vel in vno solo peccato lethali latentes inuenies, tanquam in semine, omnes misèrias temporales, & æternas, quæ euenire tibi possunt, cum modo quodam tremendo: & quodocunq; illud admittis, exponis te periculo eas subeundi. Nã, quod in te est, omnibus illis te subijcis.

QUOD vt intelligas, diligentius attende magnum Deum, æternum & sapientissimum, ^{1.} *qui omnia in mensura, & numero, & pondere disposuit, ab ipsa sua æternitate vidisse, ac limitasse numerum annorum, mensum, dierum, & horarum, quo velit sustinere & expectare omnes peccatores; mensuram quoq; peccatorum,*

Kk 5 & pon-

PIRI
TE

& pondus ac grauitatem eorum, quam velle
 permittit: quo numero expleto, & qua men-
 sura impleta, eos castigat vltimâ miserâ, mor-
 tis scilicet temporalis, & æternæ. Et, ob secre-
 ta sua iudicia, numerus ille maior est, & latior
 mensura, interdum verò & numerus est pau-
 uis, & mensura angusta. Nam sint aliqui pro-
 dones qui ad primum furtum incidunt in ma-
 nus iudicis, & in patibulo culpam suam luunt:
 alij verò perueniunt ad senectutem post multa
 latrocinia, & tunc incidunt in manus iudicis,
 eandemque subeunt pœnam, quam alij pro-
 pter primum latrocinium: Sic inquam occulte
 diuinæ iustitiæ ordine euenit, vt aliquis pecca-
 tor primis vitæ suæ annis, & cum paucis pecca-
 tis, & fortè vnico solo impleat destinatum
 mensuram: & qui vix dum viuere inceperat
 in mundo, repente transferatur ad infernum.
 Sicut miserandus ille puer quinquennis, de quo
 refert Sanctus Gregorius quod blasphemans
 in vlnis sui parentis, raptus fuerit à Dæmonibus
 ad infernum: eò quòd tantum haberet vlti-
 mationis, vt cognosceret se malefacere blasphemando.
 Alios verò suffert Deus vsq; ad senectutem,
 & tunc admittunt aliquod delictum, quo im-
 plent suam mensuram; inciduntq; in manus
 diuinæ iustitiæ, à qua b *quantum glorificauerunt
 se, & in deliciis fuerunt, tantum accipiunt iu-
 dementum & luctum.* sicut euenit miseris illis
 quibus, qui S. Susannam concupiuerunt, quibus
 Daniel dixit: *in ueterate dierum malorum
 venerunt peccata tua, & numerus eorum impletus
 est, vt li-*

Lib. 4. Dialo
 cap. 18.

b Apoc. 18. 7.

c Danl. 12. 52.

ut simul omnia luas. Et quamuis in primo casu emineat magis diuina Iustitia, admixta tamen est ei misericordia, quæ præuenit peccata Iuuenis, ut leuiore ferret pœnas in inferno. Cõtra uerò, licet in secundo casu resplendeat misericordia diuina, tam diu expectans peccatorem ad pœnitentiam; eidem tamen admiscetur seuerà Iustitia nam, ut dicitur in libro Machabæorum: *expectat Deus patienter alias nationes, ut eas cum iudicij dies aduenerit, in plenitudine peccatorum puniat.*

HINC licebit colligere, quòd cum nullus hominum nosse possit numerum & mensuram a Deo constitutam, fortè primum lethale peccatum, quod admiseris, erit tibi ultimum huius numeri, & quid deerat ad implendam mensuram, post quod sequatur æterna tua damnatio: inuadente te morte in illa culpa; aut minimum, deserente te Deo, propter eam; ita ut (Isaias aliã ob causam dixit) *de radice colubis egredietur regulus, & semen eius absorbens uolucrum, siue, (ut LXX vertunt) serpentes alati, qui quem deuorent, siue animam tuã in eas culpas labentem serpentes infernales.* Quomodo ergo non horreas quodcunq; peccatum, quod esse potest semen adeo horrendi & æterni mali? Quomodo potes de te præsumere, multumq; tibi fidere, cum hinc ad eò sis procliuius ad lapsum in culpam; inde uerò nescias, nũ illa uictima sit, quæ deerat ad implendum numerum & mensuram, qua causæ tuæ finis infeliciter imponatur. O cæce, agnosce te ipsum:

& atten-

d 2. Machab.
6. 14.

2.

c Isai. 14. 29.

PIRI
TE

& attende diligenter, te semper verſari prope
ſerpentem qui poſſit te mordere, tali mortuo
qui tibi afferat mortem æternam; aut quæ
ex eo baſiliſci naſcantur, & dracones, qui
venenis te in æternum macent.

3.

VT AVTEM maiorem vim apud te habent
hæ veritates, audi admirandam quandam viſi-
onem, quam habuit Zacharias, qui vidit in
amphoram quandam, qua liquores menſurari
ſolent. & cum interrogaret Angelum, qui ei
oſtendebat, quid ſibi illa vellent, reſpondit An-
gelus: *Hæc eſt oculus eorum in vniuerſa ter-
ra.* Hæc ſcilicet eſt menſura in quam vniuerſa
terre homines oculos ſuos coniectos habent
vt illam impleant, & ecce repente cælestis
plumbi portabatur per aëra, quod erat necesse-
riū, vt amphora occluderetur. et ecce mulier
ſeſ in medio amphora, cuius nomē erat impietas
& proiecit Angelus eam in medio amphora,
& miſit maſſam plumbeam in os eius, qua illam
clauſit: & mox acceſſerunt duæ mulieres, quæ
habebant alas milui, à malo ſpiritu ductæ, &
leuauerunt amphoram inter terram & cælum
vt eam deferrent in terra Sennar, quæ eſt Baby-
lonia, vbi collocetur in propria domo & ſtabi-
liatur in æternum ſuper baſin ſuam. Quæ viſio
eſt ad literam intelligatur de peccatis, & pec-
nis Iudæorum, quibus Chriſtus dixit: *g imple-
menſuram patrum veſtrorum: gemina vici-
rarum, quomodo fugietis à iudicio gehenna: po-
teſt nihilominus cuius peccatori accommo-
dari eo modo quo iã diximus. Cogita itaq; fra-*

S. Cyrillus
S. Hieron. &
alij Patres.
g Matt. 23. 32

ter, 10

tere esse illum, qui oculos tuos in eam mensuram coniectos habeas, ut illam impleas; & quod iam impietas ceperit in eam intrare: quæ licet interdum vno quasi impetu ingrediatur; eamque Deus ita concludat, ut nunquam exeat; ordinariè tamen intrat pedetentim, imponens primum pedem, de quo Dauid: *h ne veniat in pes superbia interioris.* & quoniam habet mores inciuiles plane & rusticanos, ut si ei pedem porrigas, mox arripiat manum: statim atque pedem imposuerit prauæ affectionis, intro ducit manum mali operis, & multorum malorum, quod Apostolus appellat *in corpus peccati* mox verò atque ingressa est, *sedet in medio amphora:* neque enim satis sibi esse putat, in medio cordis stare, tanquam transiens; sed sedet, quiescitque prauam inducens consuetudinem: statim inducit caput, oculos, & omnes sensus; oblectando in se ipsa, & in rebus suis; ut multis alijs peccatis mensuram impleat; in quam, iusto Dei iudicio, cadit massa illa plumbea, ut inde non exeant: sed permittit, miserum peccatorem excæcari, & cor eius indurari, obstinatione Diabolica: subito verò accurrunt spiritus maligni, in forma *duarum mulierum cum alis milui,* referentes figuram, quam induerant ad decipiendum, & inducendum eum ad vanitates & voluptates: quem rapiunt ex propria terra & præsentant ante tribunal Dei, à quo damnatum transferant ad terram Sennar, quod factorem significat. vbi ædificata fuit turris Babel, quod significat confusionem. *finis*
enim

h Psal 39. 12.

i Rom. 6. 8. r sal. 1. in via peccatorum nõ stetit: ne que in cathedra pestilentia sedit.

Isaia 6. excæca cor populi huius: & aures eius aggraua.

s Greg li. 14 Mor. 6. 16.

PIRI
TE

enim eius est terra miseriarum, cooperta vbra mortis: in qua est foetor intolerabilis, & eterna confusio, cum mensura æternorum meritiuum, mensura peccatorum proportionata. O mensura horrenda, & tremenda miseria? O DEVS æterne, ne sinas me numero esse horum miserorum, qui oculos hoc statuerunt, ad implendam hanc mensuram meos, quæ solo ita clarifica, ut me ipsum cognoscam, & peccata, quæ hætenus in eam phoram inieci; studeamque ea inde extrahere, & ita poenitentia dissolvere, vt liberer a hac horrenda miseria.

S. 4.

Quod sine Deo nihil sumus ad opera bona facienda.

HINC ascendere poteris ad vltimum & perfectissimum gradum cognitionis tuæ ipsius; quando nihil ex teipso habes ad bona aliqua opera facienda. Perperè de itaq; Deo D.N. æterna sua sapientia & providentia, quam de suis electis habet, designasse etiam eis numerum & mensuram meritorum, quæ in hac vita sint habituri, vt ea remuneret in futura, & gloriæ mensura, quam ipse appellat a bonam, & confertam, & coagitatam & superfluentem. Sed in hoc extremam tuam miseriam potes advertere, quod cum sola tua voluntate, proprijsq; naturæ viribus implere possis mensuram peccatorum, ac proinde in æterna tor

a Luc. 6. 38.

menta incidere; non tamen possis per teipsum
 mensuram implere tuorum meritorum. Et
 quid dico implere? nec vel vnum meritum,
 etiam solius cogitationis, potes per te ipsum
 habere, nisi adiutus ab ipso Deo, qui dixit: b
perditio tua Israel: tantummodo in me au-
xilium tuum: & Apostolus, c non sumus suf-
ficientes cogitare aliquid boni à nobis, quasi
ex nobis; sed sufficientia nostra ex Deo est:
 & d ipse est, qui operatur in nobis & velle &
 perficere, quod valeat ad meritum æternæ
 vitæ. A DEO itaque auxilium & fauorem
 venire oportet, vt impleas mensuram & me-
 ritorum, & præmiorum, quæ speras in glo-
 ria; & cum eius gratia scribendi tibi sunt in
 libro tuæ conscientiæ characteres, qui illi pla-
 ceant, & opera bona, quæ sit remuneraturus,
 quando librum aperiet, ex quo te iudicet. Ad-
 eoq; es miser, vt eadem ipsa bona, quæ accipis,
 agnoscere nescias; & multo minus æstimare,
 nisi ex gratia & fauore eiusdem Dei. quod fal-
 sus est sapiens ille, qui dixit: e *Sciui quoniam a-*
liter non possem esse continens, nisi Deus det: &
hoc ipsum erat Sapiencia, scire cuius esset hoc do-
num. Et quamuis à Deo petendum tibi sit hoc
 donum, tanta tamen adhuc tua est miseria, vt
 f *quod ores, sicut oportet, nescias, nisi Spiritus*
ipse Sanctus adiuuet infirmitatem tuam, & po-
stulet pro te, aut postulare faciat, gemitibus in-
enarrabilibus. Quid amplius de te dicam, vt be-
 ne, quis sis, agnoscas? tu q ad peccandū es gigas,
 es ad benefaciendū infans. es sicut g *palme qui nō*
 potest

b Osee: 13. 9.
 c. 2. Cor. 3. 5.
 d Phil. 2. 13.

e Sap. 8. 21.

f Rom. 8. 26

g Ioan. 15. 4.

PIRI
 TE

Eisa. 10. 15.

potest ferre fructum illum à semetipso, nisi ma-
serit in vite ; quæ est Christus ; à qua vir-
 tutem accipias, ad fructum proferendum. *et*
 tanquam *f securis, aut ferra,* ita vt nullum bo-
 num motum habere possis, nisi Deus dede-
 es sicut aër, qui ex seipso est tenebrosus, ita
 nec lucem vllam, aut splendorem ve: itatum
 virtutum cœlestium habere possis nisi à tan-
 tiæ sole tibi communicentur, & continue con-
 seruentur. Nam quemadmodum aër, etiam
 iam à sex millibus annorum à sole quotidie
 lustretur, nunquam tamen habitum aliquem
 cit, quo lucem sibi absque præsentia solis, cum
 communicantis, retineret : (nam ipso so-
 cumbente in eisdem manet tenebris) sic tu quo-
 iam si magnos fauores dona que recipias à Deo
 etiam si per multos annos illa in te perseverent
 non tamen potes ea tibi tribuere, & tanquam
 propria vsurpare : Nam, si Deus manum suam
 trahat ab eorum conseruatione, remanebit
 propria tua miseria, & in tuo nihilo in quod oc-
 culos tuos conijcere debes, vt te ipsum bene
 gnoscas ; & in ea cognitione ac sensu tota vi-
 ta tua perseverare, vt mensuram implere possi-
 sis. Et si enim nihil ex te ipso sine eo valeas, ha-
 bes tamen tam ad manum tuam & in promptu
 eius auxilium & fauorem, atque si per te ipsum
 solum idem fuisses facturus : Ita vt nunquam
 Deus defuturus sit, nisi tu tibi desis. Et hinc
 cet mentem eleuare ad infinitam liberalitatis
 bonitatem, & omnipotentiam tui conditoris
 cognoscendam, qui a deo est paratus ad iuuandam
 vilem

537
MEDIT. DE MISERIIS MORTIS 537
in deo creaturam, qualis tu es. siquidem
creatum est, nihil te per te ipsum posse, ita cer-
tum est, te omnia posse cum Deo. O DEVS
anima mea, in me quidem nihil, in te ve-
ro omnia possum, nouerim me, & nihilum,
quod ex me habeo, vt me humiliem, noue-
rim etiam te, & plurimum quod per te
possum, vt te glorificem in æternum. A-
men.

CAPVT VI.

DE PROPRIA COGNITIONE
*ex miseriis, quæ tempore mortis e-
uenire possunt.*

SI CVPIS miseras tuas
perfectè cognoscere, ne-
cesse est, te legere & stu-
dere in quodam libro in quo
reteguntur deceptiones
quæ Deo quotidie tibi a te
oculos ponit, mortè scilicet,
in quo lege possis & euidenter cognosce-
re corporis tui miseras: siquidem omnia mor-
tuum ossa clamant: *a memor esto iudicij mei, & Recl. 38. 23*
se enim erit & tuum: mihi heri, & tibi hodie. Sed
animæ miseriæ adhuc sunt occultiores, ad quas
cognoscendas, fidei lumen est necessarium. qua-
rum summam intelliges legendo & meditando tria
illa tantum verba, quæ ipsemet Deus scribi iussit
Dix. Spirit. Tract. II. LI coram

PIRI
TE